

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Kuopion Varastokirjastosta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Minna Reijosen /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 450/2020 vp:

Mihin toimiin hallitus on ryhtynyt säilyttääkseen varastokirjaston kustannustehokkaassa paikassa eli nykyään olevassa paikassa Kuopiossa ja turvatakseen sille rahoituksen myös tulevaisuudessa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Varastokirjasto on valtakunnallinen kirjasto, joka palvelee maamme tieteellisiä, yleisiä ja muita kirjastoja. Varastokirjasto vähentää kirjastojen kokoelmatilarvetta ja varmistaa sen, että kokoelmaan otettu aineisto on tiedontarvitsijoiden käytettävissä kustannustehokkaasti.

Mitä tulee hallituksen toimiin Varastokirjaston rahoituksen turvaamiseen tulevaisuudessa, hallitus on vuoden 2020 IV lisätalousarviossa (4.6.2020) päättänyt osoittaa Varastokirjastolle 81 000 euron lisämäärärahan perustoiminnan välttämättömien tarpeiden rahoittamiseksi. Opetus- ja kulttuuriministeriö on lisäksi vuoden 2021 talousarvion määrärahavalmistelussa ottanut huomioon Varastokirjaston nykyisen taloudellisen tilanteen.

Kun keskushallinnon Kehu- ja Virsu –uudistamishankkeissa vuonna 2015 tarkasteltiin Varastokirjaston asemaa, oli lähtökohtana, että Kuopiossa sijaitseva Varastokirjasto on liian pieni yksikkö toimiakseen itsenäisenä virastona. Esitettiin Varastokirjaston yhdistämistä valtakunnallisia tehtäviä hoitavaan, Helsingin yliopiston yhteydessä toimivaan Kansalliskirjastoon ja sen siirtämistä Kuopiosta Mikkeliin.

Varastokirjaston toimintaa ja sijaintipaikkavaihtoehtoja on selvitetty useissa eri ryhmissä, joissa on ollut Varastokirjaston, Kansalliskirjaston, Helsingin yliopiston ja opetus- ja kulttuuriministeriön edustus. Syksyllä 2018 pääministeri Sipilän hallitus linjasi, että hallituskaudella ei edistetä yhdistymishanketta.

Helsingin yliopiston ehtona mahdolliselle yhdistymiselle on Varastokirjaston siirto Mikkeliin, jossa yliopistolla on muutakin toimintaa, muun muassa Kansalliskirjaston kokoelmatiloja sekä Kansalliskirjaston Mikkelin digitointikeskus.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 450/2020 vp

Senaatti-kiinteistöjen toimeksiannosta loppusyksystä 2019 tehdyn hankeselvityksen mukaan Varastokirjaston nykyinen toimitila, vuonna 1975 valmistunut, alun perin SOK:n varastotilana toiminut rakennus tulisi peruskorjata. Samalla Varastokirjastolle hankittaisiin sen arviolta vuodesta 2023 lähtien tarvitsema lisätila. Selvityksen mukaan ilman korjauksia rakennuksen jäljellä oleva tekninen käyttöikä olisi noin 5 vuotta.

Mikäli Varastokirjaston peruskorjaus etenisi alustavan suunnitelman mukaisesti ja varsinainen suunnittelu aloitettaisiin lähiaikoina, peruskorjauksen aiheuttama lisäkustannus nykyiseen noin 600.000 euron vuosivuokraan (2019) olisi alustavien laskelmien mukaan vuodesta 2024 alkaen 1,4 miljoonaa euroa,

Sekä Varastokirjastolla että Kansalliskirjastolla on valtakunnalliset, lakisääteiset tehtävät, joiden kustannuksista tilakulut mukaan lukien vastaa opetus- ja kulttuuriministeriö. Lisätilojen hankinta on ajankohtaista molemmille kirjastoille. Varastokirjasto tarvitsee peruskorjauksen yhteydessä lisätilaa. Kansalliskirjasto tarvitsee vuodesta 2024 alkaen sanomalehtitilaa ja vuodesta 2030 myös muuta kokoelmatilaa. Helsingin yliopiston ja Kansalliskirjaston alustavien laskelmien mukaan Kansalliskirjaston lisätilojen pysyvät lisäkustannukset vuonna 2030 olisivat arviolta 980.000 euroa vuodessa.

Jos Varastokirjasto jatkaa toimintaansa edelleen itsenäisenä Kuopiossa, rakennus peruskorjataan ja Varastokirjasto saa tarvittavat lisätilat, ja jos Kansalliskirjastolle hankitaan sen tarvitsemat lisätilat, olisivat molempien kirjastojen pysyvät lisäkustannukset yhteensä arviolta 2.380 000 euroa vuonna 2030 (vaihtoehto A).

Toisessa vaihtoehdossa (vaihtoehto B) Varastokirjasto yhdistettäisiin Kansalliskirjastoon ja sen toiminta siirrettäisiin Mikkeliin, jonne hankittaisiin yhteiset tilat. Varastokirjaston Kuopion tiloista ja Kansalliskirjaston Mikkelin vanhoista tiloista luovuttaisiin. Pysyvät lisäkustannukset hankittava robotiikka mukaan lukien olisivat vuonna 2030 tässä vaihtoehdossa 1.500 000 euroa vuodessa.

Yhteenvedona edellisistä (vaihtoehdot A ja B): Varastokirjastotoiminnan siirto Mikkeliin ja Kansalliskirjaston lisätilojen rakennuttaminen samaan kaupunkiin tulisi alustavissa arvioissa pysyvien lisäkustannusten osalta vuodessa noin 880 000 euroa halvemmaksi kuin Varastokirjaston peruskorjaus Kuopiossa ja Kansalliskirjaston lisätilojen rakennuttaminen pääkaupunkiseudulle.

Kertaluonteisten kustannusten, kuten tilojen ja aineistosiirtojen suunnittelukulujen sekä muuttokulujen osalta kirjastojen säilyminen erillisinä olisi puolestaan edullisempaa: kertaluonteiset kustannukset olisivat 530 000 euroa. Mikäli kirjastot yhdistettäisiin ja Mikkeliin rakennettaisiin yhteinen rakennus, olisivat yhdistymisen kertaluonteiset kustannukset noin 4 100 000 euroa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö turvaa laadukkaan varastokirjastotoiminnan edellytykset myös tulevaisuudessa. Varastokirjaston toiminta on kustannustehokasta ja nopeaa, sen henkilöstö on motivoitunut ja käyttäjäkenttä korkeakoulukirjastoista kunnallisiin kirjastoihin samoin

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 450/2020 vp

kuin tutkijatkin ovat tyytyväisiä kirjaston tarjoamiin palveluihin. Siksi Varastokirjaston pysyminen itsenäisenä opetus- ja kulttuuriministeriön alaisena laitoksena on varteenotettava vaihtoehto,

Helsingissä 17.6.2020

Tiede- ja kulttuuriministeri Hanna Kosonen